

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl dnešního dne v senátě složeném z předsedkyně Ivany Janů a soudců Františka Duchoně a Vojena Güttlera mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků o ústavní stížnosti stěžovatele R. M., zastoupeného Mgr. Václavem Hodkem, advokátem se sídlem v Plzni, Plachého 30, proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15.10.2007, č.j. 50 Cm 122/2005-67, proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3.7.2008, č.j. 5 Cmo 66/2008-142, a proti usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.12.2009, č.j. 29 Cdo 4694/2009 -212, spojenou s návrhem na zrušení § 183i až § 183n zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, za účasti Krajského soudu v Brně, Vrchního soudu v Olomouci a Nejvyššího soudu ČR jako účastníků řízení takto:

Ústavní stížnost a návrh se odmítají.

Odůvodnění:

Ústavní stížností doručenou Ústavnímu soudu dne 24. 3. 2010, která po formální stránce splňuje náležitosti požadované zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí, neboť jimi byla porušena jeho ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel se dále domnívá, že došlo k porušení čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Svou ústavní stížnost spojil stěžovatel s návrhem na zrušení § 183i až § 183n zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen "obch. z.").

Z obsahu ústavní stížnosti a přiložených napadených rozhodnutí vyplývají následující skutečnosti. V záhlaví označeným usnesením Vrchní soud v Olomouci potvrdil k odvolání stěžovatele ve výroku ve věci samé usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 10. 2007, č. j. 50 Cm 122/2005-67, jímž byl zamítnut návrh stěžovatele na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti Papírny Brno a. s. přijatého dne 15. 8. 2005. Proti usnesení odvolacího soudu podal stěžovatel dovolání, které Nejvyšší soud odmítl s odůvodněním, že neshledal jeho přípustnost podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen "o. s. ř."), ani podle jiných ustanovení o. s. ř.

Stěžovatel namítá, že se Vrchní soud v Olomouci a Nejvyšší soud ČR odmítly zabývat jeho argumenty týkajícími se absence dohledu ČNB a posouzení otázky délky lhůty pro svolání valné hromady. Takový postup obecných soudů představuje dle stěžovatele nepřipustnou libovůli, když je zcela opomenuta argumentace stěžovatele a je odkazováno pouze na dřívější názor Nejvyššího soudu ČR, který však nebyl přijat za komplexního uvážení věci. Stěžovatel se dále domnívá, že obecné soudy v dané věci zcela nepřipustně "ohýbají" právo, když si nejprve definují, jakého výsledku má být dosaženo a tomuto cíli pak za každou cenu přizpůsobují výklad právních norem.

Stěžovatel zejména poukazuje na skutečnost, že v otázce absence dohledu ČNB (dříve Komise pro cenné papíry) Nejvyšší soud uvádí, že otázku ústavnosti § 183i až 183n obch. z. vyřešil Ústavní soud v nálezu ze 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/2005, v předmětném nálezu však Ústavní soud posuzoval právní úpravu již novelizovanou, doplněnou o dohled ČNB. Stěžovatel je přesvědčen, že provedení výkupu účastnických cenných papírů v projednávané věci bez dohledu ČNB je již za hranicí ústavnosti a byla tak porušena jeho základní práva, především pak právo na pokojné užívání majetku. Stěžovatel v této souvislosti poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/05, ve kterém je považován souhlas ČNB za podstatnou garanci ochrany práv menšinových akcionářů. Pokud jde o otázku délky lhůty pro svolání mimořádné valné hromady rozhodující o vytěsnění minoritních akcionářů, ta byla sice již Nejvyšším soudem ČR zodpovězena (sp. zn. 29 Cdo 866/2007), avšak dovolání stěžovatele obsahovalo ucelenější a obsahově konzistentnější argumentaci, v

jejímž světle rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 866/2007 neobstojí. Stěžovatel se domnívá, že zkrácením lhůty pro svolání valné hromady byla porušena ústavní zásada principu rovnosti, nebyl respektován účel lhůt pro svolání valné hromady, a obecnými soudy přijatý výklad odporuje výkladu slovnímu, systematickému, autorskému i teleologickému.

Po přezkoumání předložených listinných důkazů a posouzení právního stavu dospěl Ústavní soud k závěru, že návrh stěžovatele je zjevně neopodstatněný, neboť je zřejmé, že k porušení jeho ústavně zaručených práv postupem Krajského soudu v Brně, Vrchního soudu v Olomouci ani Nejvyššího soudu ČR nedošlo. Ústavní soud konstatuje, že návrhy zjevně neopodstatněné jsou zvláštní kategorií návrhů zakotvenou v ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Dle tohoto ustanovení přísluší Ústavnímu soudu v zájmu racionality a efektivity jeho řízení odmítnout návrh, který sice splňuje všechny zákonem stanovené procesní náležitosti, nicméně je zjevně, tedy bez jakýchkoli důvodných pochybností bez nutnosti dalšího podrobného zkoumání zřejmé, že mu nelze vyhovět. Hlavním účelem možnosti odmítnout návrh pro jeho zjevnou neopodstatněnost zjednodušenou procedurou řízení je vyloučit z řízení návrhy, které z hlediska svého obsahu zjevně nespĺňují samotný smysl řízení před Ústavním soudem. Ústavní soud jen pro pořádek upozorňuje, že jde v této fázi o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nemá charakter řízení kontradiktorního.

Především je nutné konstatovat, že podstata ústavní stížnosti spočívá v polemice se způsobem interpretace a následné aplikace příslušných ustanovení obchodního zákoníku, tedy jednoduchého práva obecnými soudy. Takto pojatá ústavní stížnost staví Ústavní soud do pozice další instance v systému všeobecného soudnictví. Ústavní soud v minulosti mnohokrát zdůraznil, že není vrcholem soustavy obecných soudů a že zásadně není oprávněn zasahovat do jejich rozhodovací činnosti (srov. čl. 81, čl. 90 Ústavy). Pokud soudy postupují v souladu s obsahem hlavy páté Listiny (čl. 83 Ústavy ČR), nemůže na sebe atrahovat právo přezkumného dohledu nad jejich činností. Na straně druhé opakovaně připustil, že jeho pravomoc zasáhnout do rozhodování obecných soudů je dána, jestliže jejich interpretace právních předpisů byla natolik extrémní, že vybočila z mezí hlavy páté Listiny a zasáhla tak do některého ústavně zaručeného základního práva. Jinak řečeno, pokud stěžovatel namítá, že obecné soudy aplikovaly nesprávným způsobem ustanovení obchodního zákoníku, tedy porušení "jednoduchého" práva, může se jím Ústavní soud zabývat pouze tehdy, pokud takové porušení znamená současně i porušení základního práva nebo svobody zaručené ústavním zákonem. To v dané věci připadá v úvahu pouze za situace, že by v procesu interpretace a aplikace příslušných ustanovení obchodního zákoníku ze strany obecných soudů byl obsažen prvek libovůle či dokonce svévole, a to např. v důsledku nerespektování jednoznačné kogentní normy, přepjatého formalizmu nebo když příslušné závěry obecný soud nezdůvodní vůbec nebo tak učiní zcela nedostatečně, případně uplatní-li důvody, jež evidentně žádnou relevanci nemají (srov. např. náleze ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 224/98; publ. in: Sbíрка nálezu a usnesení ÚS, sv. 15, č. 98; náleze ze dne 30. 10. 2001, II. ÚS 444/01, publ. tamtéž, sv. 24, č. 163). Pochybení daného rázu však Ústavním soudem zjištěno nebylo.

Ústavní soud předně předesílá, že se otázkami stěžovatelem nastíněnými v ústavní stížnosti zabýval ve svém usnesení ze dne 7. 9. 2010, sp. zn. I. ÚS 42/10 (dostupném na <http://nalus.usoud.cz>). V tomto rozhodnutí Ústavní soud dospěl k závěru, že nemá důvodu zpochybňovat právní závěry učiněné obecnými soudy v podmínkách vyplývajících z právní úpravy platné do 28. 9. 2005, tj. ve znění obch. z před novelou, provedenou zákonem č. 377/2005 Sb. Ústavní soud rovněž připomněl, že předchozí souhlas Komise pro cenné papíry k přijetí usnesení valné hromady o přechodu ostatních účastnických papírů společnosti na hlavního akcionáře byl poprvé zakotven do § 183i odst. 5 obch. z. právě až citovanou novelou obchodního zákoníku, a to od 29. 9. 2005, k další změně citovaného ustanovení došlo novelou provedenou zákonem č. 57/06 Sb. s účinností od 1. 4. 2006; v této novele byl předchozí souhlas Komise pro cenné papíry nahrazen předchozím souhlasem České národní banky; a poté novelou provedenou zákonem č. 104/2008 Sb., podle které je s účinností od 1. 4. 2008 předchozí souhlas České národní banky k přijetí usnesení valné hromady vyžadován jen u účastnických papírů, které byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu. Ústavní soud proto dovodil, že za této situace nemůže přisvědčit stěžovatelově námitce o porušení ústavnosti v důsledku chybějícího souhlasu České národní banky, ani jeho argumentaci náleze Pléna Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/2005, neboť se zřetelem k tomu, že se valná hromada společnosti konala dne 15. 8. 2005, je nutno vycházet při posuzování dané věci z tehdejšího právního stavu.

Ústavní soud, který neshledal žádné důvody pro to, aby se od svých výše citovaných závěrů odchýlil, nemá, co by k těmto závěrům, s nimiž se zcela ztotožňuje, z hlediska ústavnosti cokoli dodával.

Totéž platí pro námitku týkající se nedodržení 30denní lhůty k uveřejnění pozvánky na valnou hromadu, kterou se Ústavní soud taktéž se ve svém výše citovaném usnesení ze dne 7. 9. 2010, sp. zn. I. ÚS 42/10, zabýval. Ústavní soud ve shodě s odůvodněním tohoto svého dřívějšího rozhodnutí konstatuje, že Nejvyšší soud v dané

souvislosti poukázal na jasně zformulovaný názor uvedený v jeho usnesení sp. zn. 29 Cdo 866/2007, s nímž je napadené rozhodnutí v souladu a podle kterého lhůta ke svolání valné hromady na žádost akcionáře podle § 183i obch. z. činí 15 dnů. K témuž závěru se Nejvyšší soud ČR přihlásil i v usneseních ze dne 25. března 2008, sp. zn. 29 Cdo 2710/2007, ze dne 9. března 2009, sp. zn. 29 Cdo 3219/2008, ze dne 29. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 4161/2008 a ze dne 21. října 2009, sp. zn. 29 Cdo 4791/2007. Nejvyšší soud ČR také poukázal na ústavní rovinnu dané věci s tím, že otázku ústavnosti ustanovení § 183i až § 183n obch. z. vyřešil Ústavní soud v nálezu ze dne 27. března 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/2005, jímž zamítl i návrh na zrušení těchto ustanovení ve znění před novelou provedenou zákonem č. 377/2005 Sb. (tj. ve znění rozhodném pro projednávanou věc).

Ústavní soud má tedy zato, že Nejvyšší soud ČR nepochybil, když s odkazem na svou konstantní judikaturu a také judikaturu Ústavního soudu odmítl dovolání stěžovatele, aniž by polemizoval se všemi jeho v dovolání předloženými argumenty. Jak již konstatoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08 (dostupném na <http://nalus.usoud.cz>), není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy "nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná". To platí i pro usnesení Vrchního soudu v Praze, který, jak Ústavní soud zjistil z vyžádaného soudního spisu, taktéž vycházel v otázce délky lhůty pro svolání valné hromady z judikatury Nejvyššího soudu ČR a dále v odůvodnění svého napadeného usnesení stěžovateli vyložil, proč neshledal, že právní úprava, podle které bylo v dané věci postupováno, je v rozporu s ústavními principy.

Ústavní soud současně připomíná, že není oprávněn jakkoli přezkoumávat úsudek Nejvyššího soudu ČR o tom, že není dovolání přípustné, neboť napadené rozhodnutí nemá ve věci samé po právní stránce zásadní význam, a to nejen proto, že k němu je povolán výlučně dovolací soud, ale především z toho důvodu, že jím nemůže být z povahy věci žádné ústavně chráněné právo zasaženo.

Stěžovatel ve své ústavní stížnosti neuvádí jiné skutečnosti, kterými by odůvodňoval porušení namítaných ústavně zaručených práv, Ústavní soud tedy neshledal zákonný důvod k tomu, aby využil svých mimořádných pravomocí, označil napadená soudní rozhodnutí za odporující ústavně zaručeným právům a svým nálezem zasáhl do nezávislého soudního rozhodování, proto ústavní stížnost stěžovatele podle § 43 odst. 2 písmeno a) zákona o Ústavním soudu, mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků jako zjevně neopodstatněný návrh odmítl.

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud ústavní stížnost odmítl, byl podle § 43 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu odmítnut i návrh na zrušení ustanovení § 183i až § 183n obch. z. Jde totiž o návrh akcesorický, který sdílí osud odmítnuté ústavní stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2011

Ivana Janů v. r.
předsedkyně senátu